

Dochodowość gospodarstw ekologicznych na podstawie rachunkowości PL FADN

Daniel Roszak

Liczba gospodarstw ekologicznych w badaniach rachunkowości rolnej PL FADN systematycznie wzrasta. Świadczy to o rosnącej popularności ekologicznych metod prowadzenia produkcji rolnej. Badania dochodowości gospodarstw, prowadzone w ramach tego systemu, pozwalają bliżej przyjrzeć się efektom produkcyjno-finansowym i porównać je z wynikami uzyskanymi w gospodarstwach konwencjonalnych.

Liczba gospodarstw ekologicznych w badaniach

Rok badań	Liczba gospodarstw	2007=100%
2007	195	100,00%
2008	239	122,56%
2009	241	123,59%
2010	248	127,18%
2011	270	138,46%
2012	315	161,54%

Potencjał produkcyjny

Wyniki badań wskazują na podobieństwo pod względem wielkości i struktury majątku pomiędzy gospodarstwami ekologicznymi a całością gospodarstw grupy badanej. Wykazane zatem różnice produkcyjno-finansowe są przede wszystkim efektem wyboru ekologicznej technologii produkcji oraz poziomu wsparcia pozarynkowego (dotacje).

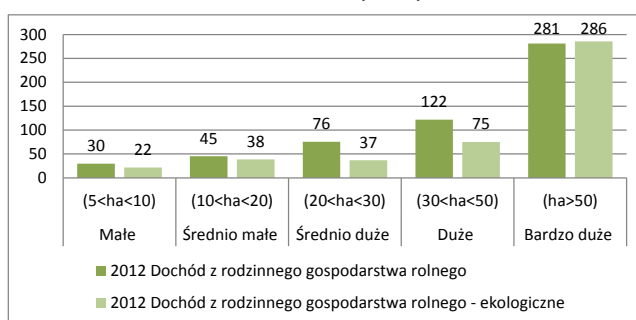
Analizując wyniki gospodarstw, zestawione w grupie określone według powierzchni użytków rolnych w roku 2012, można stwierdzić, że powierzchnia UR w gospodarstwach ekologicznych była praktycznie taka sama, jak dla całej próby badanej. Jedynie w grupie >50 ha, gospodarstwa ekologiczne odznaczały się znacząco wyższą powierzchnią UR.

Zmienna	J.m.	Gospodarstwa:				
		małe (5<ha<10)	średnio małe (10<ha<20)	średnio duże (20<ha<30)	duże (30<ha<50)	bardzo duże (ha>50)
Powierzchnia użytków rolnych	ha	7,91	14,9	24,6	38,6	96,4
Powierzchnia użytków rolnych – ekologiczne	ha	8	14,4	24,7	39,1	130,2

Dochód rolniczy

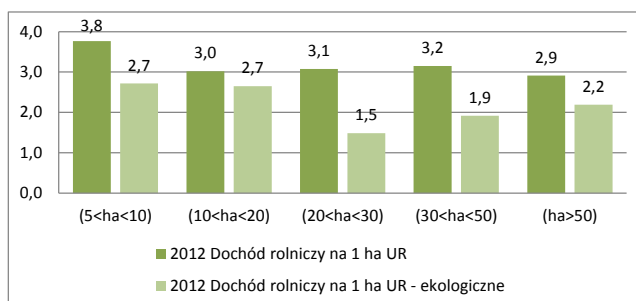
W grupowaniu opartym na powierzchni użytków rolnych gospodarstwa ekologiczne osiągnęły znacząco gorsze wyniki dochodowości od danych charakteryzujących całą próbę badaną.

Dochód rolniczy w tys. zł

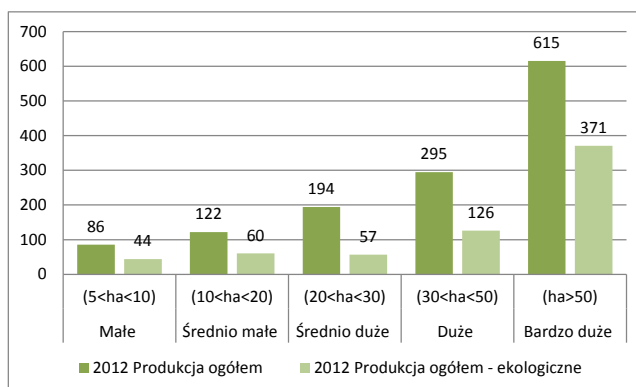
Niższy dochód rolniczy jest szczególnie widoczny w przeliczeniu na 1 ha UR.

Dochód rolniczy w tys. zł z 1 ha UR

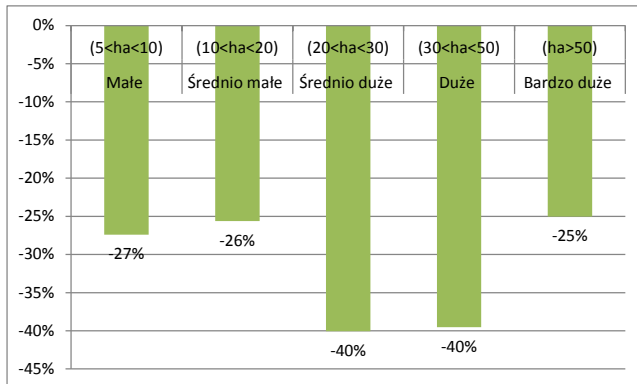
Powodem takiego stanu rzeczy jest znacznie niższa wartość produkcji uzyskiwana w gospodarstwach ekologicznych.

Produkcja ogółem w tys. zł

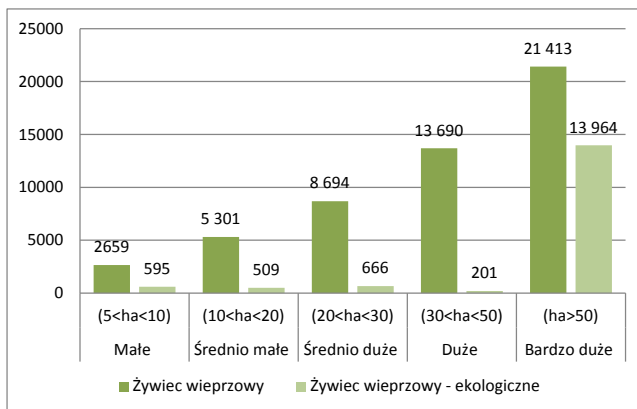
Wynikała ona z wyraźnie niższej intensywności produkcji w gospodarstwach ekologicznych. Niższa intensywność produkcji dotyczyła zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. W produkcji roślinnej charakteryzowała się ona znacznie niższymi plonami np. plony zbóż były w gospodarstwach ekologicznych niższe o 25 - 40% niż notowane dla całej grupy badanej. Niższe od 12 do 39% były także plony ziemniaków.

% zmniejszenia plonu zbóż w gospodarstwach ekologicznych w stosunku do całości próby

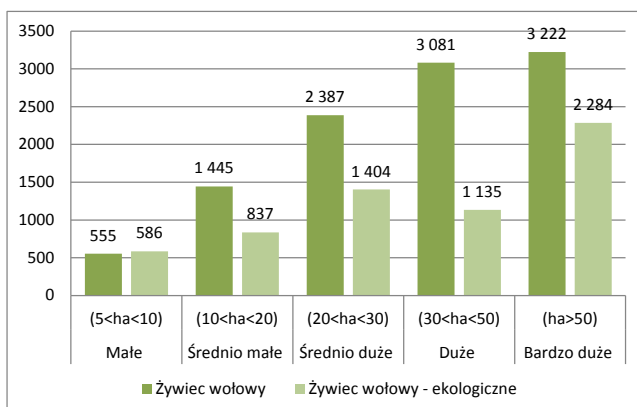

W produkcji zwierzęcej gospodarstwa ekologiczne posiadały mniej zwierząt gospodarskich i osiągały znacznie gorsze wyniki produkcyjno-finansowe.

Żywiec wieprzowy - sprzedaż w kg

Żywiec wołowy - sprzedaż w kg

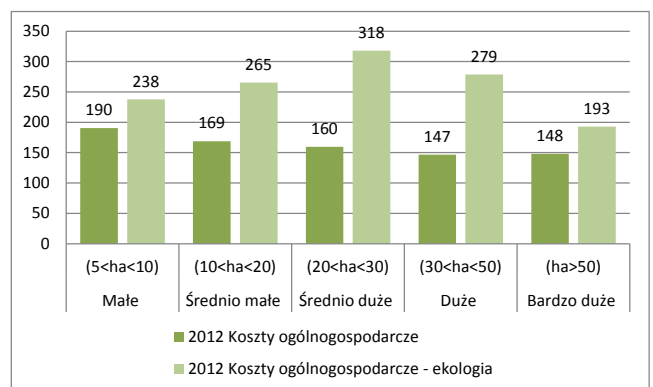

Koszty produkcji

Podobnie jak w latach poprzednich, koszty całkowite w gospodarstwach ekologicznych były znacząco niższe niż w próbie ogólnej badanych gospodarstw.

Na taki stan wpłynęły zarówno znacząco niższe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Jednak w ujęciu przedstawiającym wartość kosztów w wartości produkcji, sytuacja gospodarstw ekologicznych wygląda znacznie gorzej. Koszty bezpośrednie zarówno w produkcji roślinnej, jak i w zwierzęcej są niższe. Natomiast wyższe są koszty ogólnogospodarcze. W poszczególnych grupach obszarowych koszty te są wyższe w gospodarstwach ekologicznych od 25 do prawie 100% (grupa średnio duże).

Koszty ogólnogospodarcze w zł na 1 tys. zł produkcji

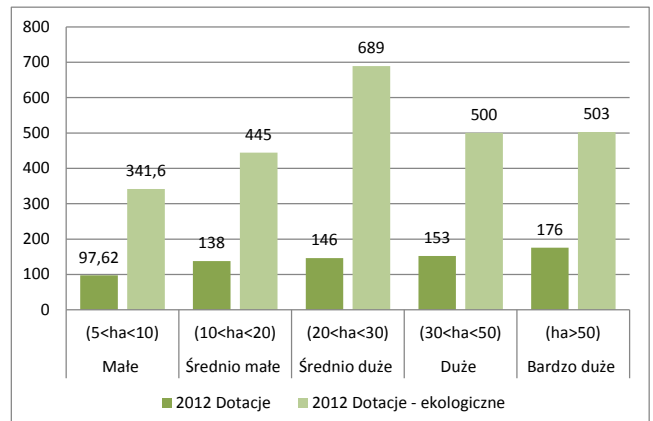

Gospodarstwa ekologiczne generują wyższe koszty mediów (woda, prąd, wywóz nieczystości), paliw oraz pracy najemnej.

Dotacje do działalności operacyjnej

Gospodarstwa ekologiczne uzyskują znacznie wyższe dotacje do działalności operacyjnej aniżeli gospodarstwa konwencjonalne.

Dopłaty do działalności operacyjnej w zł na 1 tys. zł produkcji

Przedstawione wyniki wskazują, że przy dysponowaniu zbliżonym potencjałem produkcyjnym (powierzchnia UR), gospodarstwa ekologiczne uzyskują

znacząco niższe wyniki produkcyjne, których negatywny wpływ na dochód rolniczy nie są w stanie zrównoważyć niższe koszty bezpośrednie i dotacje do działalności operacyjnej. Nasuwa się wniosek, że gospodarstwa te muszą zwrócić szczególną uwagę na wzrost skali produkcji oraz marketing i kanały dystrybucji swoich produktów, aby wyższa ich jakość wpływała także na uzyskiwanie wyższych cen. W kontekście nowego PROW warto zatem zaplanować działania modernizacyjne, które skut-

kować powinny zarówno wzrostem skali produkcji, jak i ograniczeniem kosztów ogólnogospodarczych, szczególnie paliw i płac.

Opracowano na podstawie publikacji IERiGŻ-PIB
„Parametry techniczno-ekonomiczne
według grup gospodarstw rolnych uczestniczących
w Polskim FADN w 2012 roku”